

„Vredens Dag“ savnede Tempo og Nerve

Carl Th. Dreyer har anvendt sin gamle Stumfilmteknik, og det middelalderlige Drama blev kun en smuk Billedbog

Svierkier er Almuekvinden, der bliver udlagt som Heks, underkastet Tortur og brændt, god som Type, men uden hjerteskerende Angst og dæmonisk Virkning. Både Personerne og Fremstillingen som Helhed savner den indre Gjød, der af lidenskabelige, menneskelige Modsatninger skal pustes op til et flammende Middelalderbaal. Gtz.

Thorikild Roose, Preben Lerdrorf og Lisbeth Movin i trykket Stemning.

AL Ære og Respekt for Palladium, der vovede Pelsen væd at lade Carl Th. Dreyer lave en ny Film over et gammel-dags Tema, som ganske vist maatte forudsættes at ligge hans Evner nær. For det er et Vovestykke at lægge et Par Hundred Tusinde paa Bordet til en Mand, der ikke før har skabt en dansk Talefilm, som ikke de sidste 11 Aar har haft Lejlighed til praktisk Filmarbejde, og hvis sidste Film var saa særpræget som „Vampyr“.

Forventningerne har sikkert for de flestes Vedkommende været overordentlig store, og selv om Filmen hverken blev Knald eller Fald for Dreyer, saa blev den som Helhed en Skuffelse. Dreyer viste paa ny sine fremragende Evner paa ganske særlige Felter, men det er hovedsagelig paa Omraader, der er gaaet over i Filmhistorien og som Tiden er løbet fra. Naar vore Efterkommere ser denne Film, vil de tidsbestemme den til Overgangsperioden fra Stumfilmen til Talefilmen.

Vi befinder os i Middelalderen paa Hekseforfølgelsesernes Tid, og Situationen er dramatisk nok. Et Sammenstød af menneskelige Konflikter, Helligbrøde og Kærlighedsynd paa Baggrund af flammende Heksebaal. En midaldrende Præst har, for at blive gift med sin ganske unge Kone, reddet hendes Mor fra at blive udlagt som Heks og brændt. Men nu sanktionerer han, at en gammel Kvaksalverske lider Døden paa Heksebaalet, og det lykkes ham at dulme sin nagende Samvittighed. Nemesis rammer ham, da han faar sin voksne Søn af første Ægteskab i Huset. Hans unge Kone savner Kærlighed og Barn, og trods hans matriarkalsk myndige Moders vagtsomme Aarvaagenhed, faar de to Unge Lejlighed til at være saa meget alene med hinanden, at de giver efter for deres gensidige Følelser.

Den unge Frue, der efterhaanden er blevet vidende om sin Moders paastaede Evner til at faa Magten over sine Medmennesker og faa dem til at dø ved at ønske dem Døden, begynder at tiltro sig selv den samme Evne. Under et bittert Opgør med Ægtemanden, hvem hun tilstaar sin Kærlighed til hans Søn, ønsker hun ham død, og han falder om ramt af et Hjerteslag.

Nu tror hun, at alle Hindringer er ryddet af Vejen for de to Unges Kærlighedslykke, men Præstens Søn, der ved sin Faders Kiste først har taget hende i Forsvar, bliver ængstelig og vender sig fra hende, da Præstens Moder staar frem og anklager hende for at være i Pagt med den Onde og giver hende Skylden for at have forvoldt Præstens Død og forført hans Søn. I sin Kvide paatager hun sig Skylden, og det antydes, at hun kommer til at sone sin Brøde paa Heksebaalet.

Man aner som Forbilledet bag alt dette en dramatisk Folkekomedie og forventer at dette Middelalderdrama Baal og Brand, Lidenskaber i Kog, noget, der gaar paa Nerverne. I Stedet har Dreyer mærkeligt nok nærmest adramatiseret sit Emne til et langsommeligt, udramatisk, virkningsløst og kedsommeligt Stilleben. Filmen griber ikke, fordi den savner Nerve og Temperament. Den foregaar i slow

motion og gør Indtryk af at være en Stumfilm, hvori der er indlagt Repliker, som virker generende.

Som filmisk Maler er Dreyer aldeles ypperlig. Han maler med glimrende Lysvirkninger, og hans Scenebilleder og Naturoptagelser er rene Skønhedsaaenbaringer. Men hans Personer lister rundt om hinanden som Katten om den varme Grød, taler snart i pastoralske Vendinger,

Præsten Thorikild Roose førmaner „Heksen“ Anna Svierkier.

snart helt moderne, og hvor mange Overflødigheder siger de ikke, naar de endelig taler, og hvór forlorent poetiske er ikke de Repliker, der ofte er lagt de to Unge i Munden. Men mest er det langvarige Pauser, Panorering over alle Enkeltheder, Baggrundsstøj og Ures Tikken. Nærbilleder af Korn og Trætoppe, Døre op og i, og omstændelig Sigen „Godnat“ hele Vejen rundt.

I Indledningen vises et Nodeblad med Teksten „Vredens Dag med Svovl vil slaa“, men hvor bliver den fængende Vrede og det rygende Svovl af. Hekseforfølgelsen og Torturscenerne er uden Tag i Publikum, og Personerne er blodfattige og livløse. Ikke alene var man ogsaa Mennesker i Middelalderen, men det var Mennesker med stærke og hemplingsløse Følelser og Lidenskaber. Hele Bunden er slaaet ud, naar det i Stedet bliver udvandet og opstillet.

Det lyder paradoksal, naar man alligevel maa sige, at Dreyer har faaet flere af Skuespillerne til at yde noget overraskende og ekseptionelt. Det er blot ikke paa den rigtige Maade. Mest upaavirket af Filmens ejendommelige „Stil“, mest sig selv og mest menneskelig, er *Sigrud Neilendam* som Præstens gamle, menneskelige og myndige Moder. Som den unge Præstefrue viser *Lisbeth Movin*, at hun er et blødt Ler i en myndig Instruktørs Hænder. Hun spiller med megen Indlevelse og Udtryksfuldhed efter Instruktørens Intentioner, der i dette Tilfælde ikke altid har været lige heldige. *Thorikild Roose* er den meget salvesfulde og asketisk udseende Præst, men ligesom de øvrige svagest paa de dramatiske Højdepunkter. Som Sønnen er *Preben Lerdrorf* ganske temperamentsløs. *Anna*